

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 242 “Туризм”
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та управління туристичною діяльністю»
на тему: «РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА У СІЛЬСЬКОМУ ТУРИЗМІ»

Виконавець:

студентка 6 курсу 21 групи ЦЗФН
Кіцканян-Саледінова Юлія Володимирівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор
Семенов Василіі Федорович _____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сільський туризм покликаний: розвантажити насичені туристами регіони; збільшити кількість об'єктів сільського туризму в регіоні; підвищити ступінь обізнаності і кваліфікацію працівників, що зайняті у сфері туристичної галузі на селі; підвищити рівень свідомості туристів і пересічних громадян, зокрема, екологоорієнтованими заходами з елементами просвітництва. Без належної підтримки, незавершеності нормативно-правової бази регулювання, відсутності концептуального та інституціонального забезпечення державної регіональної політики, цей вид туристичної діяльності сьогодні функціонує винятково за рахунок особистої ініціативи та адаптивного ресурсу сільського населення, вагомо впливаючи на соціально-економічний розвиток сільських територій.

Підприємницька діяльність в сфері сільського туризму є дієвим засобом диверсифікації сільської економіки, впровадження у сільський простір дедалі більшої кількості функцій несільськогосподарського призначення, що забезпечує рух монофункціональної економіки до поліфункціональної, підвищення рівня зайнятості і якості життя сільського населення. Це формує об'єктивну необхідність формування ефективних механізмів стимулювання та підтримки підприємництва в сфері сільського туризму.

Віддаючи належне науковим доробкам різних авторів необхідно відзначити, що комплексне дослідження особливостей розвитку підприємництва у сфері сільського туризму розкриті не у належному обсязі. Зазначене зумовлює необхідність формування базових підходів до становлення сільського туризму, який на сьогодні ні організаційно, ні функціонально не відповідає вимогам, насамперед, певним стандартам якості і конкурентоспроможності, а існуючі напрацювання не доведені до рівня практичного використання. Актуальність зазначених проблем, необхідність їх комплексного та системного дослідження зумовили вибір теми дослідження, мету та завдання кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є наукове обґрунтування теоретико-методичних засад та прикладних положень, формування підприємництва в сільському туризмі на рівні регіонів.

Для реалізації мети дослідження необхідно було вирішити низку взаємопов'язаних завдань:

- розкрити теоретичну сутність та зміст сільського туризму;
- формуванати наукові підходи до оцінки природно-ресурсного потенціалу розвитку сільського туризму;
- обґрунтувати концептуальні засади розвитку і регулювання підприємництва в сільському туризмі;
- визначити мету, мотивацію та поліфункціональність сільського туризму;
- провести аналіз основних тенденцій розвитку відпочинку в сільській місцевості;
- ослідити організаційні форми та інституції підприємницької діяльності в сільському туризмі;
- узагальнити методику оцінки соціально-економічної ефективності розвитку сільського туризму;
- визначити перспективні напрями удосконалення організаційно-економічних заходів стимулювання і підтримки суб'єктів сільського туризму;
- обґрунтувати пропозиції щодо формування інституційної інфраструктури сільського туризму шляхом екологізації підприємницької діяльності в його сфері.

Об'єктом дослідження є процеси стимулювання і підтримки підприємництва у сфері сільського зеленого туризму на рівні регіону.

Предметом дослідження є теоретико-методичні положення та практичні рекомендації формування щодо особливостей розвитку підприємництва у сільському туризмі.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною базою дослідження

стали положення економічної теорії, макро- та мікроекономіки, теорії управління, праці провідних вітчизняних і зарубіжних науковців із питань сталого розвитку та формування підприємництва в сфері сільського туризму.

Використовувалися як традиційні, так і нові методи дослідження: системний, порівняльний, узагальнення й систематизації; розрахунково-аналітичні, економіко-математичні, системного аналізу та синтезу; процесний і програмно-цільовий підходи; картографічні, графічні й табличні методи.

Інформаційно-нормативною базою дослідження стали закони України, Укази Президента України, нормативні документи Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, офіційні матеріали та публікації міжнародних організацій, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених.

Наукова новизна одержаних результатів визначається особистим виконанням актуального наукового завдання в галузі туризму, що полягає у розробці й обґрунтуванні теоретичних і науково - методичних засад, а також практичних рекомендацій щодо формування і стимулювання підприємництва у сфері сільського туризму в регіоні, використанні його потенціалу з метою сталого розвитку сільських територій.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що запропоновані теоретико-методологічні положення, науково-практичні рекомендації та висновки можуть бути використані для формування і реалізації державної та регіональних програм розвитку сільського туризму, сільської місцевості і місцевого господарства.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретико-методичні засади розвитку підприємництва у сільському туризмі» здійснено аналіз наукових

досліджень, методичні підходи до оцінки природно-ресурсного потенціалу розвитку сільського туризму й також концептуальні засади розвитку і регулювання підприємництва в сільському туризмі.

У другому розділі «Сучасні тенденції розвитку сільського туризму» проаналізовано мету, мотивацію та особливості поліфункціональності сільського туризму, дана оцінка основних тенденцій розвитку відпочинку в сільській місцевості в контексті сучасних світових тенденцій, проаналізовано також формування конкурентних переваг та економічна ефективність функціонування суб'єктів сільського туризму України і регіонів.

У третьому розділі «Організаційно-економічні заходи щодо стимулювання підприємництва у сільському туризмі» наведено методику оцінки соціально-економічної ефективності розвитку сільського туризму, перспективні напрями удосконалення організаційно- економічних заходів стимулювання і підтримки суб'єктів сільського туризму регіонах України, формування інституційної інфраструктури сільського туризму шляхом екологізації підприємницької діяльності в його стилі.

ВИСНОВКИ

Отримані результати дають можливість сформулювати висновки, що мають теоретичне і практичне значення та свідчать про досягнення мети дослідження й виконання поставлених завдань.

1. Одним із пріоритетних шляхів подолання кризи, що склалась в аграрному секторі, є активізація сільського населення до підприємницької діяльності в невиробничій сфері сільського туризму як форми активної та ефективної самозайнятості людини.

2. Становлення та розвиток сільського туризму як альтернативний вид господарської діяльності сприяє системному вирішенню соціально-економічних проблем, пов'язаних із відтворенням трудового потенціалу в аграрній сфері, формуванням нових напрямів виробництва й реалізації сільськогосподарської продукції, підвищенням зайнятості, зростанням

доходів та підвищенням його життєвого рівня населення.

3. У кваліфікаційній роботі доведено, що оптимальним є авторське визначення поняття «сільський туризм» це «майже всі форми відпочинку, що проходять у сільській місцевості: сільських будинках (дворах) або фермах, або загалом у сільській місцевості, але не включає відпочинок на особливих рекреаційних територіях таких, як національні парки, лісові зони».

4. Розроблено методичні підходи до оцінки природно-ресурсного потенціалу розвитку сільського зеленого туризму регіонів, які базуються на визначених методах дослідження та враховують оцінку як природних ресурсів, так і природних умов регіону, що слугує основою для розробки організаційно-економічних заходів гарантування безпеки та результативності відтворення і збереження природно-ресурсного потенціалу регіону.

5. Сформована концепція ефективного розвитку об'єктів сільського туризму, що передбачає виділення конкретних напрямів, у межах яких мають обґрунтовуватися завдання та методи їх реалізації. До них відносяться: формування позитивного міжнародного іміджу галузі, визначення сприятливого бізнес-середовища, стимулювання інвестиційної діяльності, сталий підхід до використання природних ресурсів, а також формування ефективної системи управління.

6. Розвиток туристичних регіонів та збереження їх природно-ресурсного потенціалу великою мірою залежить від діяльності підприємств сільського туризму. Пріоритетним є вирішення соціально-економічних проблем села, що передбачає зниження рівня безробіття, відтворення трудового потенціалу, уповільнення міграційних процесів, підвищення рівня інфраструктурного забезпечення регіону тощо. У зв'язку з цим передумовою сталого розвитку сільських територій є стимулювання і підтримка підприємництва у сфері сільського зеленого туризму на рівні регіону.

7. Встановлено, що підґрунтям формування дієвих регіональних механізмів стимулювання підприємництва у сфері сільського зеленого туризму є теоретико-методологічні та організаційно-економічні аспекти. За допомогою зазначеного методичного інструментарію дослідження можна визначати пріоритетні регіони розвитку сільського зеленого туризму та напрями вдосконалення організаційно-економічного механізму стимулювання і підтримки підприємництва у цій галузі на рівні регіону.

8. Запропоновано концептуальні підходи до здійснення процесу стимулювання і підтримки підприємництва у сфері сільського зеленого туризму шляхом формування дієвих регіональних механізмів в основу яких покладено організаційні та економічні методи стимулювання сільських підприємців, що створить передумови ефективного їх функціонування та підвищить конкурентоспроможність регіону. Доведено, що розвиток досліджуваного виду туризму в регіонах України на умовах розвитку підприємництва залежить від взаємоузгодженості підприємців (які забезпечують реалізацію їх потреб) та інтересів туристів (які створюють попит у даній сфері).

9. Розвиток туризму зумовлює як позитивні, так і негативні наслідки для НПС. Посилення негативної дії туризму на довкілля, збільшення кількості одночасних відвідувачів в межах найпривабливіших туристичних зон та ряд інших факторів зумовили необхідність розвитку екологічно-орієнтованого (сільського) туризму, як важливої складової проведення екологізації туристичної галузі.

10. Для того, щоб екологічно-орієнтований туризм (сільський), набув в Україні ще більшого поширення і став важливим компонентом економічного добробуту родини кожного сільського господаря, необхідна тісна співпраця органів державного та місцевого самоврядування. Для досягнення даної мети в Україні необхідно створити сприятливе для сільського населення, прозоре та дієве нормативно-правове поле, а також механізми контролю за виконанням законодавства.

АНОТАЦІЯ

Кіцканян-Саледінова Ю. В. «Регіональні особливості розвитку підприємництва у сільському туризмі».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 242 «Туризм» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка та управління туристичною діяльністю» - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретико-методичні засади та прикладні положення формування та реалізації бізнесу у сфері сільського зеленого туризму. Проаналізовано ступінь використання природно-ресурсного потенціалу сільського зеленого туризму шляхом розширення підприємництва у цій сфері та напрацьовані науково-методичні засади територіальної організації сільського зеленого туризму. Запропановано рекомендації для підвищення рівня розвитку сільського зеленого туризму в регіонах та збільшення ефективності функціонування підприємств досліджуваного виду туризму.

Ключові слова: сільський зелений туризм, регіон, садиба, підприємництво, організаційно-економічний механізм, інвестиції, розвиток.

ANNOTTION

Kitskanian-Saledinova J.V. «Regional peculiarities of enterprise development in rural tourism».

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty 242 «Tourism» under the master's program «Economy and management of tourism activities». - Odessa National Economics University. - Odessa, 2018.

The work deals with the theoretical and methodological principles and applied position formation and realization of business in the field of rural green tourism. Author analysis the degree of use of natural resource potential of rural green tourism through the expansion of entrepreneurship in this area and the developed scientific and methodical principles of territorial organization of rural green tourism are analyzed. Recommendations for increasing the level of development of rural green tourism in the regions and increasing the efficiency of functioning enterprises of the studied type of tourism are suggested.

Keywords: rural tourism, region, estate, entrepreneurship, organizational and economic mechanism, investment, development.